

УДК 82-2:821.161.2

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК І МАНІФЕСТИ «МОЛОДОЇ ПОЛЬЩІ»**С. М. Ямборко**

*Київський національний університет імені Т. Шевченка;
кафедра полоністики; м. Київ, Бульвар Шевченка, 18; тел. 0979084360*

У статті досліджено творчі взаємини Василя Стефаника і представників модерністського літературного угрупування «Молода Польща». Доведено впливи останніх на експресіонізм українського новеліста і визначено закоріненість його художніх творів у традиції української прози зламу позаминулих століть. Конкретизовано поняття «Краків як текст» у житті і творчості класика української літератури.

Ключові слова: *«Молода Польща», Василь Стефаник, експресіонізм, літературні національні традиції, Краків.*

В українському і польському літературознавстві ще й досі не вщухають суперечки про незаперечні впливи (а відтак і зв'язки) програм і маніфестів «Молодої Польщі» на творчість Василя Стефаника. Хоча, здається, вчені все-таки дійшли до спільних позицій у таких питаннях, як рецепція українським новелістом новітніх ідейно-стильових явищ, формування модерністського типу художнього мислення при цілковитому збереженні традицій і тенденцій розвитку національного письменства, стратегія літературно-мистецьких і культурно-духовних взаємозумовленостей (психологічні спонуки естетичних чинників, приятельські і дружні стосунки з багатьма молодопольяками, самототожність і самоцінність авторської естетичної свідомості) тощо. І все ж є у творчості Василя Стефаника такі моменти, які якщо й не викликають повного заперечення окремих граней польського впливу, то принаймні потребують додаткових аргументацій і доповнень. В усякому разі годі пристати до думки, скажімо, про те, що “Стефаник – письменник кризи, який конкретно і глибоко заявив своєю прозою про розрив із минулим, неможливість модерного існування в традиції та у згоді з традицією” [1, с. 287], як це, мовляв, зчаста робили такі представники «Молодої Польщі», як Станіслав Пшибишевський і Ян Каспровіч.

Інше, не менш дискусійне положення українських і польських літературознавців про те, що естетизм Василя Стефаника, надто ж періоду його краківського творчого побутування, здебільшого спрямовував новеліста в орієнтації радше на місто, аніж на село, на соціальне наповнення змісту своєї прози як “співця спролетаризованого селянства”. Отож, нині у світлі українських та польських дослідників-стефаникознавців необхідно більш прискіпливо (глибше й зусібч) з'ясувати особливості Стефаникового естетизму в його зв'язках із програмами та

маніфестами «Молодої Польщі». Тим паче, що Краків та його літературно-мистецька аура прикінця XIX століття якнайвиразніше констелюється в біографії молодого українського новеліста. Адже впродовж восьми років (1892-1900) він проживав у цьому місті.

Зрештою, мають рацію як українські, так і польські дослідники його творчості (приміром, Лука Луців, Юліян Вассиан, Юрій Гаморак (Стефанік), Іван Денисюк, Роман Піхманець, Ярослав Поліщук, Степан Хороб, Ельжбета Вішневська, Артур Гутнікевич, Марія Подраза-Квятковська, Владзімеж Мокри), коли стверджують, що без впливу «Молодої Польщі» і тодішнього краківського інтелігентного та інтелектуального оточення важко, по суті, й неможливо досягнути художній феномен Стефаніка-новеліста, який, за оцінкою Івана Франка, «може, найбільший артист, який появився у нас від часу Шевченка» [2, с. 256]. Втім, не забуваймо, що Краків і Ягеллонський університет, де почав студіювати медицину покутський юнак, на тоді був охоплений ідеями «Молодої Польщі», ідеями новітніх літературно-мистецьких віянь Західної Європи, що нуртували і гуртувалися в молодіжному середовищі польської, зосібна краківської художньої інтелігенції.

Хай і не одразу, а поступово, з певними духовно-душевними протиріччями, все ж Василь Стефанік увійшов у цю неперебутню краківську атмосферу, яка, впливаючи на нього, викристалізувала його естетичне кредо, засадничі принципи художнього мислення і світоглядних орієнтирів. Тож має цілковиту рацію сучасний український дослідник творчості письменника Ярослав Поліщук, який у своїй статті «Краків як текст та естетична школа Василя Стефаніка» справедливо зазначає: «Аби з'ясувати характер впливу молодопольської столиці на покутського прозаїка, ми скористалися поняттям міста як тексту. Це поняття доволі всеохопне. Воно обіймає не тільки коло читання Василя Стефаніка у Кракові або – ширше – літературного спілкування. Краків-текст – це значно більше. Тут належить брати до уваги й історичну традицію міста, яке бурхливо відроджувалося на межі століть, і полеміку текстів молодополяків та старших письменників, і дискусійний простір часописів, котрі формували на тоді громадську думку...» [3, с. 289]. Додаймо до цього і такий незаперечний факт, як впливи на українського письменника маніфестів і програмних настанов «Молодої Польщі», естетичні принципи якої формувались Здіславом Пшесмицьким (Міріамом), Артуром Гурським (псевдонім Quazimodo), Станіславом Пшибишевським та ін. Саме Артур Гурський видрукував 1898 року в журналі «Życie» основний літературний маніфест «Молодої Польщі», що, власне, і дав назву цілому літературному поколінню.

Доречно зауважити, що саме цей молодополяк у своїй програмі прагнув утвердити зв'язок нової літератури із романтичними та патріотичними ідеями. Він визначив мистецькі ідеали молодої літератури в опозиції до позитивістської, запропонувавши замінити матеріалізм на

філософський ідеалізм, культ загалу – на культ особистості, об’єктивне відтворення дійсності – на ширість душі художника слова. І Краків з його давніми національно-культурними традиціями цього незаперечного руху став тим містом, де Василь Стефаник, повторюємо, хай і не одразу ж, все ж виявляв інтерес до таких настанов «Молодої Польщі». “Не можна також знехтувати мистецько-культурними подіями, які буквально на очах змінювали духовне обличчя міста: це і виставки молодих малярів, і патріотичний пафос відродження Вавелю у пресі та на громадських зібраннях, і зародження молодопольського театру. Словом, поняття міста як тексту виходить далеко за рамки теми Кракова у творчості чи творів, писаних у цьому місті” [4, с. 289]. І естетичні маніфести та програми «Молодої Польщі», до яких торкалася творча уява українського письменника Василя Стефаника, суттєво позначалися на новелістичній долі молодого автора.

Про особливу атмосферу Кракова як міста культури, що розвивалася в єдності з маніфестами «Молодої Польщі», згодом влучно висловився Владислав Оркан. У листі до іншого українського прозаїка Богдана Лепкого, радячи йому місце замешкання, він зіставляв Краків з іншими польськими містами того часу, передовсім з Варшавою та Львовом. І як висновок, писав: “Єдиний Краків, як давніше, є містом для служителів науки й мистецтва. Далеким від шовінізмів прикордоння, розважливим” [4, с. 438]. Вочевидь, Владислав Оркан мав на увазі передовсім дух національної й суспільно-політичної толерантності, яким відзначався Краків періоду кінця XIX сторіччя, тобто тоді, коли започатковувався рух «Молодої Польщі».

Можна припустити, як це роблять деякі українські та польські дослідники творчості Василя Стефаника (Федір Погребенник, Василь Лесин, Ельжбета Вішневська, Влодзімеж Мокри, Казімеж Вика), що це місто та його національно-духовна атмосфера, пов’язані насамперед з розвитком молодопольського руху, з його маніфестами і програмами. Зрештою, також можна припустити, що радикалізм молодого українського новеліста знаходив тут сприятливий ґрунт і для своїх світоглядних орієнтирів, і для своїх художніх візій. Насамкінець не забуваймо, що краківська українська культурна громада, що існувала тут доволі давно, незважаючи на певну депресивність у своєму розвої того часу (розкол сил, деморалізація зусиль), а 1895 року й призупинення своєї діяльності, все ж зусиллями її окремих діячів спонукала до її відновлення 1901 року. І Василь Стефаник, як і нова хвиля студентів-українців із Галичини, брав активну участь у відновленні цього національного осередку у багатонаціональному польському місті Кракові.

Як засвідчують польські історики і літературознавці, найбільш вияскравленою (відтак і найпривабливішою) рисою тогочасного Кракова, була його відкритість: до різних суспільно-демократичних поглядів, до співіснування різних народів та їх взаємопримирення, до творчого по-

бутування різнонаціональних культурних набутоків, врешті-решт, до цілком природного абсорбування іонаціональної літератури і мистецтва польською літературою та мистецтвом. І першим на цьому шляху духовної інтеграції були маніфести і програми «Молодої Польщі». Це й не випадково, адже очільники цього літературно-мистецького руху мали різні походження: одні з них, як Станіслав Виспянський, були потомственними краків'янами, інші, як Станіслав Пшибишевський та Владислав Оркан, прибули до Кракова відповідно з Німеччини та Підгалля; одні з них зберігали свій багатий соціальний стан, інші, навпаки, не приховували своєї збіднілої шляхтянської біографії. Однак і тих, і інших це полікультуральне місто зустрічало прихильно, без будь-якої упередженості чи тим паче ворожості. Власне, це й сприяло унікальному краківському середовищу, де й цілком органічно спалахнув “вибух” угруповання «Молода Польща» та його літературно-мистецьких творців. Зрештою, без такого осереддя Кракова тих часів годі було й сподіватися на з'яву тих засадничих маніфестів, програм і положень та настанов цієї організації, які Василь Стефаник, повторюємо, послідовно, однак з неоднаковою активністю сприймав тоді.

Основоположні принципи існування «Молодої Польщі» і завдання національно-культурного та літературно-мистецького спрямування пропагувались у варшавському часописі «*Życie*» (1887-1890), краківському журналі «*Swiat*» (1888-1895), краківському часописі «*Życiu*» (1897-1900). Звичайно, їх постулати, видруковані на сторінках цих та інших видань, були далеко неоднорідними, а почасти навіть суперечливими чи взаємозаперечувальними: поруч із містичними і трагічними тенденціями спостерігаються й індивідуалістські, анархічні протести супроти буржуазного ладу, передчуття кризи буржуазної культури і соціальних потрясінь. Так, ідею аристократично-елітарного мистецтва (як заперечення традиційних постулатів класичного польського мистецтва, літератури і культури) запропонував Станіслав Пшибишевський, виголосивши її у маніфесті «*Confiteor*» (Визнання віри), опублікованому у журналі «*Życie*» 1899 року. Сам автор цієї ідейно-культурної програми, до речі, був чи не найсуперечливішою постаттю «Молодої Польщі». Він був митцем, який власною біографією утверджував повну незалежність творчої особистості від суспільних і моральних норм. Письменник вважав, що література і мистецтво є нічим іншим, як виявом підсвідомого життя душі, яка прагне вирватися з-під влади розуму і сягнути стану “оголеності”, стану “нірвани”. Відтак “визволене” мистецтво є відображенням абсолюту, прагнень душі, всіляких тілесно-фізичних утіх тощо. За його переконаннями, культура в широкому розумінні не повинна служити жодній меті, література і мистецтво є цілковито вільними, ніким і нічим не заангажованими, і є елітарним виявом душі індивідуума. Література, яка служить певним ідеалам, ідеалам життя, є, на переконання Стані-

лава Пшибишевського, «Біблією для убогих», а митець є вищим від усього земного буття.

Водночас не можна ігнорувати й такого незаперечного факту, як ідейно-естетичні постулати молодопольків в національно-культурних умовах Кракова не лише репрезентувалися представниками інших, інонаціональних літератур, а й кореспондувалися з іншими європейськими центрами, здебільшого тими, які пропагували й утверджували модерністські принципи і типи художнього мислення. Вочевидь, тому-то Краків (завдяки передовсім «Молодій Польщі», а остання – завдяки місту) впродовж тривалого часу став місцем, де зосереджувалися нові літературно-мистецькі пошуки, де “перехрещувалися інспірації, що походили з Відня, Парижа, Брюсселя, Мюнхена” [6, с. 250], де тривалий час осідали українські літературно-мистецькі й культурні сили (Василь Стефаник, Богдан Лепкий, Михайло Бойчук, Григор Лужницький, Соломія Крушельницька, Ростислав Єндик і багато інших письменників, малярів-живописців, артистів).

Саме в оточенні духовної аури «Молодої Польщі», яка вже на тоді витворила свої літературно-мистецькі погляди, світоглядно-філософські орієнтири, з’являлися модерні творіння із новим декоративним стилем, що став доволі співзвучним із європейською сецесією. Повторюємо, цей візуальний образ нового Кракова з угрупованням «Молода Польща» також позначався на свідомості й творчих інтенціях Василя Стефаника. Тож має рацію український дослідник, коли зазначає, що без цих візій, без міфологізму годі уявити собі творчість представників «Молодої Польщі». “Потужний національний міф Яна Матейка наприкінці ХІХ століття, – пише він, – поступився розмаїтому візійному світові краківських модерністів – Яцика Мальчевського, Станіслава Виспянського, Юзефа Меґоффера. Письменники нерідко піддавалися чару вражаючих зорових образів. А чого вартий факт естетичного синтетизму Виспянського, що як письменник сприймав світ оком художника, а як маляр мислив поетично-літературними образами” [7, с. 292]. До речі, на цьому зчаста акцентує у своїй монографії молода українська дослідниця Мирослава Медицька, вказуючи на те, що в такій синкретичній уяві молодополька народжувалися як модерні літературні, так і цілковито модерністські живописні творіння Станіслава Виспянського [8].

Власне, краківська атмосфера останнього десятиліття ХІХ століття і полонила Василя Стефаника, навіть не зважаючи на те, що від природи він був дещо відстороненим й застережливим щодо нових знайомств. Тим часом коло його краківських знайомств щораз розширювалося із числа представників «Молодої Польщі». Досить згадати того ж Станіслава Виспянського, Тадеуша Мінцінського, Казімежа Тетмайера, Францішека Новицького, а згодом Владислава Оркана і Станіслава Пшибишевського. Як справедливо зауважує Ельжбета Вішневська, зустрічі і спілкування з цими молодопольками стали для Василя Стефаника при-

родною потребою його перебування в Кракові, такими органічними ба-
жаннями, що відсували на задній план навчання на медичному факуль-
теті Ягеллонського університету.

І справді, початкуочому українському літераторові таке знайомст-
во давало неабиякий естетичний досвід. При цьому не ігноруймо того
незаперечного впливу на його творчість маніфестів і програм «Молодої
Польщі» з її актуалізацією модерністської авторської ідейно-естетичної
свідомості, що беззаперечно позначилася на його творах не тільки кра-
ківського періоду. Приміром, Здіслав Пшесмицький (псевдонім Міріам)
був одним із adeptів польського символізму, який він всіляко відстою-
вав як редактор на сторінках журналу «Chimera» (1901-1907) і, власне
кажучи, у такий спосіб утверджував постулати своєї ідейно-естетичної
програми, яка цілковито вписувалася у систему – ідейну, естетичну, сві-
тоглядну, філософську, національно-духовну – маніфестів «Молодої
Польщі».

Так, уже у першому випуску свого часопису «Chimera» Здіслав
Пшесмицький видрукував статтю «Війна із мистецтвом», у якій автор
кінець XIX століття, тобто епоху позитивізму назвав часом ненависті до
митця і мистецтва. Він вважав, що міщанська Європа початку XX сто-
ліття ненавидить усе, що є вищим від її ідеалів, від звичайної особисто-
сті. В іншій статті «Моріс Метерлінк і його роль в сучасній бельгійській
поезії» Здіслав Пшесмицький закидав позитивістській філософії пізна-
вальний мінімалізм й ігнорування ним ролі людини в природі. У своїй
програмі він чітко, почасти й імперативно вказував на те, що “велике|”
безсмертне мистецтво конче мусить бути символічним і відкривати світ
через інтуїцію, врешті-решт, воно, таке мистецтво, обов’язково має бути
“мистецтвом задля мистецтва”, і найголовніше – “мистецтвом духовно-
го визволення людини”.

Відомо з багатого епістолярію Василя Стефаника, що він не в
усьому поділяв такі погляди ідеологів «Молодої Польщі», як і відомо з
його творчості, що нові модерністські течії синтезувалися із правдивим
відтворенням життя покутського селянина: в цілому ряді його новел
символізм, імпресіонізм, а відтак й експресіонізм ставали тим стильо-
вим осердям прози Василя Стефаника, що робило її близькою до наста-
нов молодопольаків. Тому-то слід подолати стереотипи сприйняття ран-
ньої творчості новеліста, що почасти й нині зустрічаємо в деяких стефа-
никознавців про те, що він, мовляв, письменник-самородок, котрий не
потребував будь-якої естетичної школи. Цьому (свідомо чи ні) сприяли
оцінки його творів як польськими, так й українськими сучасниками.
Наприклад, Станіслав Пшибишевський сприймав Василя Стефаника “як
творця, що зроджений з землі” і вихований європейськими традиціями
[9, с. 281], а Богдан Лепкий, щиро захоплюючись умінням новеліста пи-
сати з “незвичайною силою” і викликати “огром незвичайних, нових

вражень” [10, с. 293], ледь не вважав це за індивідуальну, абсорбовану рису письменника, позбавленого щонайменшого естетичного впливу.

З одного боку, така критична оцінка могла бути чисто особистісним виявом рефлексії творчості Василя Стефаника, з іншого, – своєрідною моральною підтримкою молодого прозаїка і, нарешті, свідомою асоціативністю з постулатами «Молодої Польщі». “Скажімо, містифікація природженого таланту, що не потребує втручань та набуття техніки, так пасує модерністській філософії творчості, зокрема авторській філософії Пшибишевського, який сприймав мистецтво в категоріях Абсолюту й Провіденції” [11, с. 293]. На такому тлі сприйняття маніфестів і програм «Молодої Польщі» Василем Стефаником згадаймо бодай категоричне несприйняття таланту новеліста, зосібна його ранньої творчості, Осипом Маковеєм і болісну відповідь прозаїка, впевненому у своїй ідейно-стильовій та естетичній спрямованості творів: “Мої образки, аби їх хто-будь прочитав, то чув би естетичне вдоволення” [12, с. 73-74].

При цьому варто звернути увагу на те, як змінювалися естетичні й художні зацікавлення Василя Стефаника впродовж його восьми років перебування в краківській атмосфері «Молодої Польщі». Від початкового захоплення позитивізмом та натуралізмом Еміля Золя до адорації модерної літератури Заходу, зокрема Польщі; від поезій символістів Шарля Бодлера і Поля Верлена до новітньої західноєвропейської драматургії Генріка Ібсена, Моріса Метерлінка, Гергарта Гауптмана, Августа Стріндберга, а також польських авторів – Станіслава Пшибишевського, Станіслава Виспянського. Власне, прізвища цих творців художніх цінностей, як і Фрідріха Ніцше, Зігмунда Фройда, найчастіше звучали в дискусіях та полеміках на сторінках краківських та варшавських часописів, що поділяли погляди, декларовані у маніфестах «Молодої Польщі», у дискусіях, учасником яких нерідко був Василь Стефаник. Либонь, під впливом західноєвропейських символістів зародилася в українського автора ідея написати, а відтак і видати поетичну збірку «3 осені» (1896 – 1897), до якої входили й поезії в прозі. Однак аж ніяк не зацікавивши краківських видавців цим рукописом, письменник знищив її. У такий спосіб він не лише “вбив” у собі потенційного поета, а й не піддався на поширену тоді моду “творити модерне”. Саме з тих часів краківського періоду він творитиме “мистецтво справдешнього”, не ігноруючи високих уроків істинного слова, що він їх отримував в осередді маніфестів і настанов «Молодої Польщі». Зрештою, саме тут, у Кракові, молодий український талант не лише запричастився магією цього художнього слова, а й став відомим як у колі молодопольяків, так і вітчизняних письменників зламу кінця XIX – початку XX століття.

Якщо ж зважати на настрої й емоційні оцінки, що раз по раз імпльсували у поведінці Василя Стефаника в період його контактів з «Молодою Польщею», то доречно виокремити один із них – його нелюбов до міста як такого (то далеке від конкретики Кракова) і постійна ностальгія

та туга за селом (не конче покутським). Проте хотілося б заперечити деяким літературознавцям (польським і українським), що це зв'язано не з краківськими обставинами життя, а радше із світоглядними орієнтирами українського новеліста, якому завжди боліла доля покутського селянина (галицького, буковинського), котрий у пошуках щастя чи звичайного сімейного побутування змушений був виїжджати за межі рідної землі. На тлі іноді розкішного міста, з виявами багатства і безтурботності деяких його мешканців, навіть на тлі міського бідацтва, злигодні села, зокрема українського села, сприймалися аж надто відчутно, відразливо. Тому має цілковиту рацію сучасна польська дослідниця творчості Василя Стефаника Ельжбета Вішневська, яка справедливо зазначає: «Анти-урбаністичні акценти, знаменні для модернізму, у Стефаника впливали з його глибокого гуманітаризму, з несприйняття сучасної цивілізації, що руйнували первісну природу. Це власне модерністичний бунт проти міста як збіговиська людей, ворожих і чужих одне одному» [13, с. 189].

Українському прозаїку, певно, в цій атмосфері негачії міста нечужими були положення статті Людвіга Кшевіцького «Osztuceinie-sztuce» («Про мистецтво і не-мистецтво»), в якій він критикував модерністський естетизм, ще породжував тенденційність. Василь Стефаник щасливо оминув його, адже в творах українського прозаїка при збереженні модерністських стильових віянь епохи, залишається справжнє зерно правдивості народного життя, справжній естетизм художнього мислення. Маніфести і програми «Молодої Польщі» сприяли народженню неперехідної індивідуальної естетики новеліста. Навіть часті зустрічі зі, скажімо, ексцентричним і непередбачуваним Станіславом Пшибишевським, що мав потужний вплив на українського літератора, не змогли затьмарити його власних естетичних орієнтирів і позицій як художника слова зі своїми чуттями і відчуттями, зі своїм оригінальним ідейно-образним світом, зі своєрідним новелістичним мисленням, що виокремлювало його як у середовищі польської модерні, так і в середовищі українського письменства кінця ХІХ – початку ХХ століття.

Василь Стефаник періоду «Молодої Польщі», отож, не однаково сприймав і постулював її маніфести, програми, положення і настанови. Поза всією конкретикою, яка кшталтує певний рівень культурної свідомості (а це участь у творчих дискусіях молодопольоків, читання варшавського журналу «Życie», краківських часописів «Świat» і «Życiu» і творів молодопольоків та європейських модерністів, відвідування вистав Краківських театрів, зустрічі зі Станіславом Виспянським, Здіславом Пшемисцьким (Міріамом), Станіславом Пшибишевським, обговорення маніфесту котрого «Confiteor» («Визнання віри») вилилося у палку полеміку), він сприймав Краків часів «Молодої Польщі» як те, що надавало людині новий імпульс до життя, свіжий лет творчості. Зі стороннього погляду це поривання годі запізнити одразу, а з точки зору еволюції письменницької ідейно-естетичної свідомості все це сприймалося як ці-

лковито природний процес. Згадаймо слова Василя Стефаника, написані в одному зі своїх краківських листів: “Є в чоловіці щось більше як звірська любов і передчуття о якісь містичнім світі” [14, с. 198].

Власне, цей містичний світ відкрився українському письменнику у Кракові, в атмосфері маніфестів і програм «Молодої Польщі», в середовищі національно-духовного буття кінця XIX – початку XX століття.

Література

1. Поліщук Я. Краків як текст та естетична школа Василя Стефаника/ я. Поліщук // Шевченко. Франко. Стефаник: Матеріали Мфжнародної наукової конференції. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – С. 286-297.
2. Моренець В. Національні шляхи поетичного модерну першої половини XX ст.: Україна і Польща / В. Моринець. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 327 с.
3. Гундорова Т. Розвиток структури оповідань в українській літературі другої половини XIX ст. / Т. Гундорова // Розвиток жанрів в українській літературі XIX – початку XX ст. – К., 1986. – 348 с.
4. Wiśniewska E. Wasił Stefanyk w środowisku literackim Krakowa / Elzabela Wiśniewska // Zdziejów literackich polsko-ukrainkich. Praca zbiorowa / pod red. Stefana Kozaka i Mariana Jakóbca. – Wrocław; Warszawa; Kraków; Gdańsk, 1974.
5. Медицька М. Творчість Станіслава Виспянського й українська література кінця XIX – початку XX століття: рецепція і типологія / М. Медицька. – Івано-Франківськ: Видавець Третяк І. Я., 2008. – 316 с.
6. Василь Стефаник у критиці та спогадах: Статті, висловлювання, мемуари / упоряд. Всупна стаття та прим. Ф. Погребенник. – К.: Дніпро, 1970. – 432 с.
7. Стефаник В. Повне зібрання творів: у 3 т. / В. Стефаник. – К.: Дніпро, 1970. – 432 с.
8. Wiśniewska E. Wasił Stefanyk w obliczu Młodej Polski / Elzabela Wiśniewska. – Wrocław; Warszawa; Kraków; Gdańsk; Łódź, PAN, 1986. – 165 s.
9. Крижанівський С. “Поезія в прозі” Василя Стефаника / Степан Крижанівський // Радянська Україна. – 1941. – №2. – С. 100-105.
10. Рудницький М. творчий шлях Стефаника / М. Рудницький. Радянський Львів, 1946. – №5-6. – С. 39-46.
11. Шаховський С. Творчість В. Стефаника / С. Шаховський. – К.: Радянська школа, 1948. – 216 с.
12. Ярема Я. Зв’язки Василя Стефаника з Станіславом Пшибишевським і Владиславом Орканом // Міжслов’янські літературні взаємини. – К., Вид-во АН УРСР, 1958. – 376 с.
13. Моренець В. Національні шляхи поетичного модерну першої половини XX ст.: Україна і Польща. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 327 с.

14. Піхманець Р. Із покутської книги буття: Засади художнього мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича / Р. Піхманець. – К.: Темпора, 2012. – 580 с.
15. Погребенник Ф. Василь Стефаник у слов'янських літературах / Ф. П. Погребенник. К.: Нак. Думка, 1976. – 293 с.
16. Стефаник В. Повне зібрання творів: у 3 т. / В. Стефаник. – К.: Вид-во Академії наук української РСР, 1953. – Т. II: Автобіографічні твори, поезії в прозі, публіцистика, незакінчені твори і переклади. – 223 с.
*Стаття надійшла до редакційної колегії 04.05.2016 р.
Рекомендовано до друку д.ф.н., професором Хоробом С.І.*

VASYL STEFANYK AND THE MANIFESTOS OF «YOUNG POLAND»

S. M. Yamborko

*Taras Shevchenko Kyiv National University; Department of Polish Studies;
Kyiv, T. Shevchenko Blvd., 18; ph. 0979084360*

The article researches on the creative interrelations between Vasyl Stefanyk and the representatives of the modernistic literary grouping «Young Poland». It proves influences of the latter over the expressionism of the Ukrainian author of novellas and defines the rootage of his belletristic works into the traditions of the Ukrainian belletristic prose of the turn of the before last centuries. It concretises the notion “Krakow as Text” in the life and creations of the classic of the Ukrainian literature.

Key words: «Young Poland», Vasyl Stefanyk, expressionism, literary national traditions, Krakow.